

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Davacı vekili Ağılbaşı Belediyesi'ne ait araçlara ve Darende Ziraat Bankasının 26785962-5001 nolu hesabına, Malatya 2. İcra Müdürlüğü'nün 2006/3817 Esas sayılı icra takip dosyasında verilen haciz kararının 5393 sayılı Belediye Yasası'nın 15/son maddesinde yer alan 'Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile, belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez' hükmüne göre yasal olmadığından, verilen haciz kararının iptali dava edilmiştir.

Getirilen Malatya 2. İcra Müdürlüğü'nün 2006/3817 Esas sayılı icra takip dosyasında Darende Asliye Hukuk Mahkemesinin 2004/69 Esas, 2006/24 karar sayılı, işçi alacağının ilamlı takip konusu olduğu, davacı Ağılbaşı Belediyesi'ne ait araçlara ve banka hesabına haciz konulduğu, haczin iptali davasının yasal süresinde açıldığı, hacze konu edilen araçların davacı belediye adına trafiğe kayıtlı olduğu, haciz işlemlerinin İcra ve İflas yasasında öngörülen koşullara uygun yapıldığı görülmüştür.

Davacı Belediyenin haciz konusu edilen araçlarının Belediye Yasası'nın 15/Son maddesine göre kamu hizmetinde kullanıldıklarına ilişkin yazı dosyada mevcuttur.

KONUYA İLİŞKİN ANAYASAL İLKELER VE ANAYASAYA AYKIRILIK DEĞERLENDİRMESİ:

Anayasamızın başlangıç kısmının 6. paragrafında; Her Türk vatandaşının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak, hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme hakkının olduğu açıklanmıştır.

Anayasa'nın başlangıç kısmının Anayasa metninedahil olduğu kabul edilmiştir.

Anayasa'nın 12. maddesine göre, Herkes kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Anayasa'nın 18. maddesinde; Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. Angarya yasağı çalışma veya sağlanan hizmetin karşılığının mutlak surette ödenmesini gerektirir.

Anayasa'nın 123. maddesinde, İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve Kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinde yönetim esaslarına dayanır.

Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

İcra takibine konu para borcu, davacı belediyenin yıllarca işçi olarak çalıştırdığı alacaklının iş akdini hukuka aykırı olarak feshinin saptandığı yargı kararından kaynaklanmıştır. Ülkemizde Belediyelerin karar organlarını oluşturan kişiler siyasi partilerce aday gösterilip seçilmektedir. 5393 sayılı Belediye Yasası'nın 15/son maddesinde yer alan Kamu Hizmeti

kavramının tanımı yasalarda yapılmamıştır. Hukuk Fakültelerinde okutulan ders kitaplarında kamu hizmeti kavramı kısaca, tatmininde kamu yararı olan, toplumsal bir gereksinimi karşılayan bir faaliyet olarak tanımlanmıştır. Devletin yerine getirdiği kamu hizmetlerinin pek çoğu özel hukuk tüzel kişileri veya gerçek kişilerce de yerine getirilmektedir. Böylece kamu hizmeti faaliyetleri kar amacı gütmeyen hizmet olmaktan çıkartılmış, kar amaçlı iktisadi hizmetlere dönüşmüştür. Kısacası, klasik kamu hizmeti yerine kar getiren ekonomik girişimler şeklinde yürütülen faaliyetler haline dönüşmüştür. Buna karşın yasalarda klasik kamu hizmeti kavramı ayrıcalıklı konumunu muhafaza etmeye devam etmektedir. Kamu hizmeti alan toplumun alacaklı birey karşısında ekonomik acze düştüğünden bahsedilemez. Anayasa'nın 119. maddesinde ağır ekonomik bunalım hallerinde temel hak ve özgürlüklerde kısıtlama yapılabileceği, vatandaşlar için ek ekonomik külfet getirilebileceği açıklanmıştır. Ancak bir beldede sağlanan kamu hizmetinin ekonomik yükünü sınırlı sayıdaki belediyeden alacaklı olan kişilerin üzerinefedakarlıkolarak yüklenemez. Topluma sağlanan kamu hizmetlerinden kaynaklanan borçları alacaklı kişilerin ekonomik yıkımına sebep olacak şekilde ödenmemesini olanaklı kılan mevcut yasal düzenleme, Anayasamızın 2. maddesinde açıklanan devletin sosyal hukuk devleti olması, 10. maddesinde yer alan, yasa önünde eşitlik ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Devletin yönetim organizasyonu bünyesindeki belediyelere gerekli mali kaynağı sağlayıp hukuksal disiplin ve planlama içerisinde denetim yapması gerekir. Aksi halde belediyelerin partizanca hukuksal sorun üreten, istediği borcu ödeyip istemediğini ödemeyen keyfi yönetim içerisine girebilecekleri dikkatlerden uzak tutulmamalıdır.

Hukuk Devleti, faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı olan, yönetilenlere hukuksal güvenceler sağlayan devlettir. Temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmış olması, idarenin tüm eylem ve işlemlerinde yasaya uygun davranması, idarenin işlem ve eylemlerinin yargısal denetiminin yapılabilmesi, idarenin mali sorumluluğunu yerine getirmesi, hukuk devleti ilkesinin zorunlu gereklerindendir. Mahkeme kararı ile davacı belediyeden alacaklı olduğu kanıtlanmış vatandaşın borcunu fiilen tahsil olanağı kalmamıştır. Belediye tüm malvarlığı ve gelirleri hakkında kamu hizmetine tahsis kararı almıştır. Buna karşın ülkemizde belediye başkanlarının, belediyeye ait makam araçları ile görevli oldukları ilin dışına çıkabildikleri, araçları siyasi irade doğrultusunda veya keyfi kullandıkları, partizanca uygulamalar yaptıkları inkaredilemez. Hukukun bir tanım şekli de, hakkın çoğulu olarak bilinir. Hakkın, uygulamada yerine getirilmediği sürecekağıtüzzerinde soyut bir kavram olarak kalacağı, bu durumun vatandaşın Devlete olan güvenini sarsacağı da kuşkusuzdur.

Anayasa'nın 2. Maddesi, Devletin sosyal hukuk devleti olması dolayısı ile gelirleriyle orantılı olarak giderlerine ve borçlarına da kaynak sağlama zorunluluğu olduğu, borçlu olma yönünden vatandaşın alacaklarının tahsilini imkansız kılacak şekilde yasal düzenlemeler yapamamasını gerektirir. Kamu idaresinin bir parçası olan belediyelerin günümüzde, alınan kamu yararı ve tahsis kararları nedeniyle borçlarını ödemediği tamamen keyfi davrandıkları, bu konuda belediyelerin merkezi yönetimce gerektiği gibi denetlenmediği, alacaklı vatandaş mağdur ettikleri bilinen bir gerçektir.

Anayasa'nın 10. Maddesinde yer alan yasa önünde eşitlik ilkesi, alacaklılık ve borçluluk yönünden hiçbir tarafa ayrıcalık sağlamayacağı şeklinde yorumlanmayı gerektirir.

Anayasa'nın 18. Maddesinde yer alan Angarya yasağı gereği, Belediye'nin borçlarını karşılıksız bırakma, işlemlerinin Anayasaya aykırı olduğuna karar vermeyi gerektirmektedir.

Anayasa'nın 123. maddesi gereği, yerinden yönetim birimi olan Belediyelerin, borçlarından dolayı kamu idaresini temsil eden Devlet, kendini tamamen kayıtsız sayamaz.

Anayasa'nın 125. maddesinde yer alan işlem ve eylemlerinde, Yargı kararlarına bağılılık, yargı kararlarının infaz edilmesi olanağını da gerektirmektedir. Aksi halde verilen Mahkeme kararlarınikağıtüzzerinde kalan bir ifade olmaktan öteye götürmeyecek, boş bir kavram olarak kalmasına sebebiyet verecektir.

Bu nedenlerle, Belediye Yasası'nın 15/son maddesinde yer alan 'Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiğı gelirleri şartlı bağışlar ye kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan mallar ile Belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez' şeklindeki yasal düzenlemenin Anayasa' ya aykırı olduğı kanaati Mahkemede oluşmuş bulunmakla;

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Belediye Yasası'nın 15/son maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan 'Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Sosyal Hukuk Devleti' olması, 10. maddede yer alan 'Herkesin yasalar önünde alacaklılık ve borçlanma yönünden eşit olduğı' 12. maddesinde yer alan 'Herkesin dokunulmaz devredilmez temel hak ve hürriyetlere sahip olduğı', 18. maddesinde yer alan 'Karşılıksız çalışma, angarya yasağı' ilkesine, Anayasa'nın 123. maddesinde yer alan 'İdarenin bütünlüğü' ilkesine, Anayasanın 125. maddesinde yer alan 'İdari işlemlere karşı yargı yolunun açık olduğı ve bu ilke gereğı Mahkemelerce verilip kesinleşen yargı kararlarının infazının sağlanması' gereğine, Anayasa'nınbaşlangıç kısmına ve 176. maddesine aykırılık teşkil ettiğinden, dosyanın bu konuda karar verilmek üzere Anayasa Mahkemesine gönderilmesine,

Anayasa Mahkemesinin konu hakkındaki kararının beklenmesine,

Dosyanın bir örneğinin muhafaza edilmesine,

Taraf vekillerinin hazır bulunduğı celsede karar verildi."